

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่
๒. เพื่อศึกษาความคิดเห็นในเรื่องเนื้อหาของหลักสูตรประถมศึกษา ที่จะปรับให้เหมาะสมกับท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่
๓. เพื่อเสนอแนะโครงสร้างและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกได้เป็น ๕ กลุ่ม คือ

๑. ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา
๒. นักเรียน
๓. นักการศึกษา
๔. หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดและอำเภอ
๕. ผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ

๑. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างมีระบบ (Systematic Sampling) เพื่อสุ่มโรงเรียนของจังหวัดเชียงใหม่ในจำนวนทั้งหมดให้ได้กลุ่มประชากร ๕๐ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนหมายเลข ๔, ๑๔, ๒๔ ตามลำดับ จากทุกโรงเรียน ในแต่ละโรงเรียนคัดเลือกครูผู้สอน ๓ คน โดยการสุ่มอย่างง่ายรวมทั้งหมด ๒๗๐ คน

๒. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔, ๕ และ ๖ ในโรงเรียนที่สุ่มได้ ๕๐ โรงเรียน ๆ ละ ๓ คน รวม ๒๗๐ คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

๓. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักการศึกษาจำนวน ๑๕๐ คน ประกอบด้วย
- ๓.๑. ศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดเชียงใหม่และเขตการศึกษา ๘ ซึ่งใช้ตัวอย่างกลุ่มประชากรทั้งหมด จำนวน ๒๐ คน
  - ๓.๒. วิทยากรประจำจังหวัดและอำเภอ ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด จำนวน ๔๐ คน
  - ๓.๔. อาจารย์วิทยาลัยครูเชียงใหม่ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นหัวหน้าแผนกวิชาทุกแผนก จำนวน ๒๕ คน
  - ๓.๕. อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน ๒๐ คน
  - ๓.๖. อาจารย์สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน ๒๐ คน
  - ๓.๗. อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน ๒๐ คน
๔. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดและอำเภอทุกคน คือ หัวหน้าส่วนราชการซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ส่งมาประจำจังหวัดจำนวน ๒๐ คน และหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ ๑๕ อำเภอ จำนวน ๑๖๐ คน รวม ๑๘๐ คน
๕. ตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้ประกอบอาชีพ ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายในผู้ประกอบอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว อาชีพธุรกิจ ชาวสวน ชาวนา อาชีพบริการ และอาชีพอื่น ๆ เช่น ตัดผม เสริมสวย ช่างเครื่องยนต์ ช่างก่อสร้าง เป็นต้น รวม ๑๓๐ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

๑. เอกสาร หนังสือ และรายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหลักสูตร
๒. แบบสอบถาม ประกอบด้วยแบบสอบถาม ๒ ชุด คือ ชุดที่หนึ่งเป็นชุดที่ใช้สอบถามประชากรที่เป็นครู นักการศึกษา หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดและอำเภอ และผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ ชุดที่สอง เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน มีเนื้อหาของคำถามเหมือน

กับแบบสอบถามชุดที่หนึ่ง แต่ได้ปรับปรุงให้ง่ายแก่ผู้พิจารณาของเด็ก

๓. แบบสัมภาษณ์ ใช้แบบสอบถามทั้งสองชุดนำไปสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มประชากร

การสร้างแบบสอบถาม

การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยนี้ได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็นสองตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น และเนื้อหาของหลักสูตร ประถมศึกษาที่จะปรับให้เหมาะสมกับท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

๒.๑. สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในแผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔ ของสำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนด้านศิลป วัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมศึกษาจากข้อเขียนและปริกษาหรือผู้ทรงคุณวุฒิ และนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม

๒.๒. เนื้อหาของหลักสูตร ประถมศึกษาที่จะปรับให้เหมาะสมกับท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ยึดถือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ เป็นหลัก ได้ขอช่วยของเนื้อหาแต่ละเรื่อง ดังนี้

๑. ภาษาไทย ประกอบด้วยคำในภาษาเชียงใหม่ วรรณกรรมเชียงใหม่และคติชาวบ้านลานนาไทย

๒. คณิตศาสตร์ ประกอบด้วยมาตราท้องถิ่น การคิดแปลงโจทย์คณิตศาสตร์ให้เหมาะสมกับท้องถิ่น

๓. สุขภาพและพลานามัย ประกอบด้วยอาหารและโภชนาการ สุขภาพและอนามัย และการสาธารณสุข

๔. ศิลป วัฒนธรรมและประเพณี ประกอบด้วยประเพณีทั่วไป ประเพณีทางศาสนา คณิตรีเชียงใหม่ การขับคาว ขอ และศิลปของจังหวัดเชียงใหม่

๕. งานเกษตรกรรม ประกอบด้วยการปรับปรุงการทำนา การปรับปรุงที่ดิน การทำสวน การทำไร่ การพัฒนาอาชีพ การเพาะปลูกพืชสวนครัว การเลี้ยงสัตว์

การสำรวจสภาพท้องถิ่น และการป้องกันและการกำจัดศัตรูพืช

๖. งานประดิษฐ์และงานช่าง ประกอบด้วยงานใบทอง งานดอกไม้ งานประดิษฐ์ อุตสาหกรรมในครอบครัว งานเครื่องปั้นดินเผา งานตกแต่ง งานเย็บปักถักร้อยและงานอื่น ๆ

๗. เรื่องทั่ว ๆ ไป ประกอบด้วยประชากรศึกษา การใช้บริการ การสื่อสาร ความเป็นธรรมในการทำงาน ค่านิยมที่ควรรักษา ประวัติของชุมชน และการสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

เมื่อกำหนดขอบข่ายเนื้อหาทั้ง ๗ ประเภทแล้ว จึงร่างแบบสอบถามทั้งสภาพปัญหาและเนื้อหาขึ้น ๑ ชุด ดังนี้

ตอนที่ ๑

สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ๒๔ ข้อ

ตอนที่ ๒

๑. ภาษาไทย ๓ ข้อ

๒. คณิตศาสตร์ ๔ ข้อ

๓. ศิลป วัฒนธรรม และ ประเพณี ๕ ข้อ

๔. งานเกษตรกรรม ๑๒ ข้อ

๕. งานประดิษฐ์และงานช่าง ๔ ข้อ

๖. เรื่องทั่ว ๆ ไป ๗ ข้อ

รวม ๔๐ ข้อ

ตอนที่ ๓

ขอเสนอแนะเพื่อให้ผู้ตอบเขียนเพิ่มเติมความต้องการได้อย่างเสรี

การทดลองแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม ดังนี้

๑. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามแล้วนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา ๒ ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการพัฒนาหลักสูตรและการวิจัย จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข จัดพิมพ์

เป็นฉบับทดลอง

๒. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับทดลอง จำนวน ๗๕ ชุด ไปทดลองใช้ในการทดสอบขั้นต้นกับครูและนักเรียนในอำเภอคอยสะแก๊กและสันกำแพง ข้าราชการสำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ วิทยากรประจำจังหวัด และผู้ประกอบการอาชีพในอำเภอทั้งสอง นอกจากนี้ยังนำไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา ๒ ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิ ๒ ท่าน จากนั้นจึงนำแบบสอบถามและความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนการเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษามาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขในการใช้ภาษา การคัดเลือกรวมบางข้อเข้าด้วยกัน ในที่สุดเหลือข้อคำถามสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น จำนวน ๒๑ ข้อ และเนื้อหาของหลักสูตรที่จะปรับให้เหมาะสมกับท้องถิ่น ๓๕ ข้อ ดังนี้

ตอนที่ ๑

สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ๒๑ ข้อ

ตอนที่ ๒

๑. ภาษาไทย	๓	ข้อ
๒. คณิตศาสตร์	๒	ข้อ
๓. สุขภาพและอนามัย	๓	ข้อ
๔. ศิลป วัฒนธรรม และ ประเพณี	๕	ข้อ
๕. งานเกษตรกรรม	๔	ข้อ
๖. งานประดิษฐ์และงานช่าง	๗	ข้อ
๗. เรื่องทั่ว ๆ ไป	๖	ข้อ
รวม	๓๕	ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ติดต่อปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ทำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงครูผู้สอน นักการศึกษา หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดและอำเภอ และผู้ประกอบการอาชีพต่าง ๆ โดยการนำหนังสือขอความร่วมมือและแบบสอบถามไปด้วยตนเอง และหัวหน้าหมวดการศึกษาทุก

อำเภอเป็นผู้รวบรวมแบบสอบถามที่ตอบเสร็จส่งไปที่สำนักงานส่วนการศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มประชากรด้วยตนเอง

จากนั้นประมาณ ๑ เดือน ผู้วิจัยจึงได้รับแบบสอบถามกลับคืนร้อยละ ๗๐.๐๗ ของจำนวนที่ส่งไป ดังรายละเอียดในตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน

กลุ่มประชากร	แบบสอบถามที่ส่ง	แบบสอบถามที่ได้รับคืน	ร้อยละ
ครูผู้สอน	๒๗๐	๑๘๓	๗๑.๔๘
นักการศึกษา	๑๕๐	๑๐๘	๗๒.๐๐
นักเรียน	๒๗๐	๑๘๕	๗๖.๒๒
หัวหน้าส่วนราชการประจำ จังหวัดและอำเภอ	๑๘๐	๑๑๖	๖๔.๔๐
ผู้ประกอบการอาชีพต่าง ๆ	๑๓๐	๘๕	๗๓.๐๗
รวม	๑๐๐๐	๗๐๗	๗๐.๐๗

การเสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มประชากรที่เป็นครู นักการศึกษา หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดและอำเภอ และผู้ประกอบการอาชีพต่าง ๆ ใช้ค่าร้อยละ

๒. เสนอข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น และเนื้อหาของหลักสูตรประถมศึกษาที่จะปรับให้เหมาะสมกับท้องถิ่น ซึ่งได้แก่เนื้อหาต้านภาษาไทย

คณิตศาสตร์ สุขภาพและอนามัย ศิลป วัฒนธรรมและประเพณีเชียงใหม่ งานเกษตรกรรม งานประดิษฐ์และงานช่าง และเรื่องทั่ว ๆ ไป โดยเสนอการเปรียบเทียบความเห็นของ ประชากรทั้ง ๕ กลุ่ม เป็นตาราง ความถี่ จำนวน หากค่าร้อยละ

๓. ทดสอบสมมติฐานของการวิจัยโดยใช้ χ^2
๔. ข้อเสนอแนะของกลุ่มประชากรที่ตอบแบบสอบถามโดยเสนอเป็นความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. หากค่าร้อยละของความถี่ของผู้ตอบคำถามแต่ละข้อและแต่ละคำตอบในข้อเดียวกัน โดยแยกเป็นตารางคำตอบของประชากรที่เป็นครู นักการศึกษา นักเรียน ประชากรที่เป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดและอำเภอ และผู้ประกอบการอาชีพ และ ตารางของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษากับผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาโดยตรง

๒. ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มประชากรที่เป็นครู นักการศึกษา และนักเรียน กลุ่มประชากรที่เป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดและอำเภอ และผู้ประกอบการอาชีพ กลุ่มประชากรที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษากับผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาโดยตรง และนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงโดยใช้ χ^2 ที่นัยสำคัญ .๐๕ ซึ่งใช้สูตร

$$\chi^2_{(df)} = \frac{(f_o - f_e)^2}{f_e}$$